Rajasthan Public Service Commission - 2018

Paper : Sanskrit

Ques: 150
Time: 150 Minutes

Ques # :1

अ-क-ख-ग-घ- एतेषामुच्चारणस्थानं किम् ?

1) तालु:

2) मूर्धा

3) कण्ठ:

4) नासिका

Ques # :2

सुबन्तानां तिङन्तानां च संज्ञा अस्ति -

1) सवर्णम्

2) पदम्

3) इत्

4) संहिता

Ques # :3

व्यञ्जनवर्णस्य इत्संज्ञकं सूत्रं निर्धारयत-

1) उपदेशेऽनुनासिक इत्

2) हलन्त्यम्

3) इतश्च

4) इतश्च लोप:

Ques # :4

संयोगसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ? तन्निर्धारयत-

1) संयोगान्तस्य लोप:

2) संयोगे गुरु:

3) हलोऽनन्तरा संयोग:

4) अलोऽन्त्यस्य

Ques # :5

'संहिता' इत्यस्याः संज्ञाविधायकं सूत्रं निर्धारयत-

1) संयोगान्तस्य लोप:

2) पर: सन्निकर्ष:

3) ग्रन्थ:

4) पदम्

Ques # :6

निम्नलिखितेषु सुबन्तपदं निर्धारयत -

1) नदी

2) जगाम

3) पपाठ

4) अपश्यत

Ques # :7

'यण्' प्रत्याहारस्य वर्णानां का संज्ञा भवति ?

1) ऊष्मसंज्ञा |

2) अन्त:स्थसंज्ञा |

3) जिह्वामूलीयसंज्ञा |

4) कण्ठोष्ठ संज्ञा |

Ques # :8

आभ्यन्तरप्रयत्नः कतिविधः ?

1) द्विविधः
2) त्रिविधः
3) सप्तविधः
4) पञ्चविधः

Ques # :9

' अनु+अयः ' इत्यस्य सन्धिरूपमस्ति -

1) अन्वयः
2) अनूयः
3) अनयः
4) अन्यः

Ques # :10

' हरी एतौ' इत्यस्य सन्धिरूपमस्ति -

1) हर्येतौ
2) हरेतौ
3) हरी एतौ
4) हर्यातौ

Ques # :11

' दिक् नागः ' इत्यस्य सन्धिरूपमस्ति-

1) दिक्नागः
2) दिञ्नागः
3) दिङ्नागः
4)

दिण्णागः

Ques # :12

' सच्छीलः' इत्यस्य सन्धिविच्छेदोऽस्ति -

1) सच् + छिलः

2) सच् + शिलः

3) सम् +शीलः

4) सत् + शीलः

Ques # :13

'उल्लेखः ' इत्यस्य सन्धिविच्छेदोऽस्ति -

1) उद्+लेखः

2) उल्+लेखः

3) उल् + लखः

4) उङ्+लेखः

Ques # :14

'लाकृतिः ' इत्यत्र कः सन्धिः ?

1) दीर्घसन्धिः

2) यण् सन्धिः

3) गुणसन्धिः

4) वृद्धिसन्धिः

Ques # :15

'एचोऽयवायावः' इत्यनेन सूत्रेण 'अव्' इत्यादेशः कस्य वर्णस्य स्थाने भवति ?

1) ओ

2) ए

3) ऐ

4) औ

Ques # :16

निम्नलिखितेषु 'मात्रादेश:' इति अस्य प्रयोगस्य सिद्ध्यर्थं शुद्धसन्धिविच्छेद: क: ?

1) मात्र+त्रादेश

2) मातृ+रादेश

3) मातृ+आदेश

4) मात्रा+देश

Ques # :17

'उपोषति' इत्यत्र क: सन्धि: ?

1) पूर्वरूपसन्धि:

2) गुणसन्धि:

3) वृद्धिसन्धि:

4) पररूपसन्धि:

Ques # :18

'तट्टीका' इत्यस्य प्रयोगस्य शुद्धसंधिविच्छेद: क: ?

1) तन् + टीका

2) तद् + टीका

3) तात + टीका

4) तात् + टीका

Ques # :19

' वागीश: ' प्रयोगोऽयं कस्य सन्धेः उदाहरणं वर्तते ?

1) दीर्घसन्धि:

2) श्चुत्वसन्धि:

3) पररूपसन्धि:

4) जश्त्वसन्धि:

Ques # :20

' ष्टुना ष्टुः ' सूत्रसम्बद्धं सन्धिविच्छेदं निर्धारयत |

1) उद् + ज्वल:

2) उत् + देश्यम्

3) उद् + डीन:

4) सत् + चरित्र:

Ques # :21

' सत्यं वद ' इत्यत्र कः सन्धिः भविष्यति -

1) श्चुत्वसन्धि:

2) अनुस्वारसन्धि:

3) पूर्वरूपसन्धि:

4) गुणसन्धि:

Ques # :22

'कः + अयम् = कोऽयम्' इत्यत्र सूत्रनिर्देशः करणीयः |

1) हशि च

2) रोरि

3) अतो रोरप्लुतादप्लुते

4) खरवसानयोर्विसर्जनीय:

Ques # :23

'रामो जयति' इत्यस्य शुद्धसन्धिविच्छेदः कः ?

1) रामश् + जयति

2) रामः + जयति

3) रामम् + जयति

4) राम + जयति

Ques # :24

' विद्यैश्वर्यम् ' इति केन सूत्रेण भवति -

1) वृद्धिरादैच्

2) वृद्धिरेचि

3) वृद्धस्य च

4) आद्गुणः

Ques # :25

'झयो होऽन्यतरस्याम्' सूत्रेण सिद्धं भवति -

1) वाग्घरिः

2) तच्छिवः

3) गुम्फ़ितः

4) वागीशः

Ques # :26

निम्नलिखितोदाहरणेषु द्वन्द्वसमासः कस्मिन् प्रयोगे वर्तते-

1) घनश्यामः

2) यथाशक्ति

3) दम्पती

4)

शाकपार्थिव:

Ques # :27

निम्नलिखितविग्रहानुसारं द्विगुसमासं निर्धारयत -

1) दण्ड: पाणौ यस्य स:

2) त्रयाणां भुवनानां समाहार:

3) पूर्ण: पुरुषः इति

4) कलासु कुशल:

Ques # :28

निम्नलिखितविग्रहाननुसृत्य तत्पुरुषसमासस्य निर्णयः कर्त्तव्यः |

1) नीलम् अम्बरं यस्य स:

2) क्षणे क्षणे इति

3) शीतञ्च मधुरञ्च

4) भूताय बलि:

Ques # :29

'निर्विघ्नम्' इत्यत्र समासोऽस्ति-

1) बहुव्रीहि:

2) अव्ययीभाव:

3) द्वन्द्व:

4) द्विगु:

Ques # :30

'वृक्षपतित:' इत्यत्र समासोऽस्ति -

1) अव्ययीभाव:

2) बहुव्रीहि:

3) कर्मधारय:

4) तत्पुरुष:

Ques # :31

' विद्यानिपुण:' इत्यस्य विग्रह: क:?

1) विद्याया: निपुण:

2) विद्यायां निपुण:

3) विद्यां निपुण:

4) विद्या निपुणः

Ques # :32

कृष्णसारङ्ग: ' इत्यत्र समासोऽस्ति -

1) बहुव्रीहि:

2) कर्मधारय:

3) षष्ठी तत्पुरुष:

4) द्वन्द्वः

Ques # :33

' पञ्चवटी' इत्यत्र क: समास: ?

1) अव्ययीभाव:

2) द्विगु:

3) द्वन्द्व:

4) द्वितीया - तत्पुरुष:

Ques # :34

' मृगलोचना' अस्मिन् पदे समासः अस्ति -

1) तत्पुरुषः

2) द्विगुः

3) द्वन्द्वः

4) बहुव्रीहिः

Ques # :35

'अन्यपदार्थप्रधानो' इदं लक्षणमस्ति-

1) द्वन्द्वस्य

2) बहुव्रीहेः

3) तत्पुरुषस्य

4) अव्ययीभावस्य

Ques # :36

'त्यज्' धातोः क्त-प्रत्यये कृते किं रूपं भवति -

1) त्यज्तः

2) त्यक्त्वत्

3) त्यक्तः

4) त्यजक्तः

Ques # :37

'दृश्' धातोः तुमुन् प्रत्यये कृते किं रूपं भवति -

1) दर्शितुम्

2) द्रशितुम्

3) द्रष्टुम्

4) पश्यतुम्

Ques # :38

'संपृच्छय' इत्यत्र प्रत्ययोऽस्ति-

1) ल्यप्
2) ण्यत्
3) यत्
4) क्यप्

Ques # :39

' श्रवणम्' इत्यत्र 'श्रु' धातोः प्रत्ययोऽस्ति-

1) ण्वुल्
2) शतृ
3) ल्युट्
4) शानच्

Ques # :40

'पेयम्' इत्यत्र 'पा' धातोः प्रत्ययोऽस्ति -

1) यत्
2) ण्यत्
3) क्यप्
4) ल्यप्

Ques # :41

'भाव:' इत्यत्र 'भू' धातोः प्रत्ययोऽस्ति -

1) ण्वुल्
2) क्ववतु
3) तव्यत्
4)

घञ्

Ques # :42

'हन्' धातोः 'ण्वुल्' प्रत्यये कृते रूपं भवति -

1) हातक:

2) घातक:

3) हन्वा

4) हनक:

Ques # :43

" मतुप्" प्रत्ययस्य उदाहरणं निर्धारणीयम् -

1) पुरुषः

2) गुणवान्

3) धनिक:

4) धूम:

Ques # :44

'हर्ता' इत्यत्र प्रयुक्त प्रत्ययस्य विधायकं सूत्रं निर्धारयत -

1) तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्

2) ल्युट् च

3) अचो यत्

4) ण्वुल् तृचौ

Ques # :45

'ल्यप्' प्रत्ययस्य उदाहरणं निर्धारयत -

1) हवनीयम्

2) बुद्धिमान्

3) स्वीकृत्य

4) देयम्

Ques # :46

'सख्यौ' इति रूपस्य वचननिर्णय: करणीय:-

1) एकवचनम्

2) द्विवचनम्

3) बहुवचनम्

4) द्विवचनं बहुवचनञ्च

Ques # :47

'आसाम्' रूपमिदं कस्य शब्दस्य वर्तते ?

1) तत्

2) अस्मद्

3) इदम्

4) एतत्

Ques # :48

'स्त्री' शब्दस्य सप्तमीविभक्ते: एकवचने रूपम् यद् भवति, तद् निर्धारयत-

1) स्त्रियम्

2) स्त्रियौ

3) स्त्रिया:

4) स्त्रियाम्

Ques # :49

'मधु' शब्दस्य 'मधु' रूपस्य विभक्तिनिर्णयं कुर्वन्तु -

1) तृतीया

2) प्रथमा द्वितीया च

3) चतुर्थी

4) सप्तमी

Ques # :50

'पितृ' शब्दस्य पञ्चम्येकवचने रूपं भवति -

1) पित्रे

2) पित्रा

3) पितु:

4) पितरात्

Ques # :51

'आत्मन्' शब्दस्य तृतीयैकवचने रूपं भवति-

1) आत्मन:

2) आत्मने

3) आत्मा

4) आत्मना

Ques # :52

'गच्छत्' शब्दस्य द्वितीयाविभक्तौ बहुवचने रूपं भवति -

1) गच्छन्

2) गच्छत:

3) गच्छन्त:

4) गच्छता

Ques # :53

'नदी' शब्दस्य पञ्चम्यामेकवचने रूपं भवति -

1) नद्य:

2) नद्या:

3) नदी:

4) नद्या

Ques # :54

'जगत्' शब्दस्य प्रथमायां द्विवचने रूपं भवति-

1) जगन्तौ

2) जगतौ

3) जगती

4) जगात्ति

Ques # :55

'वारि' शब्दस्य सप्तम्यामेकवचने रूपं भवति-

1) वारौ

2) वारिणि

3) वर्याम्

4) वारीणि

Ques # :56

'अस्मद्' शब्दस्य सप्तम्यां विभक्तौ एकवचने रूपं भवति-

1) मम

2) मया

3) मयि

4)

माम्

Ques # :57

'वधू' शब्दस्य चतुर्थ्यामेकवचने रूपं भवति-

1) वध्वै

2) वध्वे

3) वध्वो:

4) वधूभि:

Ques # :58

'पक्ष्यति ' रूपमिदं कस्य धातो: वर्तते ?

1) प्रच्छ्

2) पा

3) पच्

4) वृत्

Ques # :59

'हन्ति' रूपस्य वचनं किम् ?

1) एकवचनम्

2) द्विवचनम्

3) बहुवचनम्

4) एकवचनं बहुवचनञ्च

Ques # :60

'अनम: ' रूपस्य लकारं निर्धारयत|

1) लृट् लकार:

2) विधिलिङ् लकार:

3) लोट् लकार:

4) लङ् लकार:

Ques # :61

'दृश्' धातोः लृटलकारे प्रथमपुरुषबहुवचने रूपं भवति-

1) पश्यन्ति

2) दर्शष्यन्ति

3) दर्शयिष्यन्ति

4) द्रक्ष्यन्ति

Ques # :62

'गम्' धातोः लङ्लकारे मध्यम-पुरुष-द्विवचने रूपं भवति-

1) अगच्छत्

2) अगमतम्

3) अगच्छतम्

4) अगच्छाव

Ques # :63

'सेव्' धातोःलट्लकारे मध्यमपुरुष-बहुवचने रूपं भवति-

1) सेवत

2) सेवेताम्

3) सेवध्वे

4) सेवन्ते

Ques # :64

'दा' धातोः लट्लकारे उत्तमपुरुषबहुवचने रूपं भवति-

1) ददाम

2) दद्मः

3) ददानि

4) दद्याम

Ques # :65

'कृ' धातोः लङ्लकारे उत्तमपुरुषबहुवचने रूपं भवति-

1) अकुर्म

2) अकरवाम

3) अकुर्याम

4) अकुरुत

Ques # :66

'चुर्' धातोः मध्यमपुरुषैकवचने विधिलिङ्लकारे रूपं भवति-

1) चोरय

2) चुर्येम

3) चुर्यैः

4) चोरयेः

Ques # :67

'न खलु धीमतां कश्चिदविषयः ' इत्यत्र अव्ययं किम् ?

1) धीमतां

2) कश्चित्

3) खलु

4) अविषयः

Ques # :68

अव्ययभिन्नं पदं किम् ?

1) प्रात:

2) चिरम्

3) कदा

4) निन्दा

Ques # :69

'चक्रं शनै: उच्चै: गच्छति' इत्यत्र कति अव्ययपदानि ?

1) द्वे

2) त्रीणि

3) एकम्

4) चत्वारि

Ques # :70

एषु उपसर्गो नास्ति -

1) वि

2) आङ्

3) अति

4) पुन:

Ques # :71

'सन्त: परीक्ष्यान्यतरद् भजन्ते' इत्यत्र उपसर्ग: कस्मिन् पदे अस्ति?

1) सन्त:

2) भजन्ते

3) परीक्ष्य

4)

अन्यतरत्

Ques # :72

'प्रत्यासीदति' इत्यत्र धातूपसर्गयोगः कः ?

1) प्रति + आस्

2) प्रति + आ + सद्

3) प्र + त्यास्

4) प्रत्या + सीद्

Ques # :73

अव्ययपदं निर्धारयत-

1) गच्छत:

2) प्रात:

3) प्राप्त:

4) प्राप

Ques # :74

प्रश्नार्थकमव्ययपदं निर्धारयत -

1) अत्र

2) इत्थम्

3) कथम्

4) इदानीम्

Ques # :75

कालवाचकमव्ययपदं किम् ?

1) उच्चै:

2) अद्य

3) अत्र

4) नम:

Ques # :76

'स्वागतम्' इत्यस्मिन् पदे प्रयुक्तोपसर्गनिर्णय: करणीय:-

1) स्वा उपसर्ग: आङ् उपसर्गश्च

2) स्व उपसर्ग: आङ् उपसर्गश्च

3) सू उपसर्ग: आङ् उपसर्गश्च

4) सु उपसर्ग: आङ् उपसर्गश्च

Ques # :77

उपसर्गस्य प्रयोजनं निर्धारयत-

1) धात्वर्थपरिवर्तनम्

2) धातुस्वरूपोपस्थापनम्

3) स्वार्थाभिव्यक्ति

4) धातुप्रत्यययो: सम्बन्धसंयोजनम्

Ques # :78

' उपान्वध्याङ्वसः ' इत्यत्र उपसर्गोपस्थितिं निर्धारयत -

1) अस्ति उपसर्ग:

2) नास्ति उपसर्ग:

3) सन्ति उपसर्गा:

4) न सन्ति उपसर्गा:

Ques # :79

एतेषु शुद्धं वाक्यं किम् ?

1) सा विद्यालयात् प्रत्यावृत्य गृहमागच्छति |

2) सा विद्यालयं प्रत्यावृत्य गृहमागच्छति |

3) सा विद्यालयात् प्रत्यावृत्त्वा गृहमागच्छति |

4) सा विद्यालयात् प्रत्यावर्तनीय गृहमागच्छति |

Ques # :80

एतेषु शुद्धं वाक्यं चिनुत -

1) छात्र: गुरोः धर्ममपृच्छत् |

2) छात्र: गुरुणा धर्मम् अपृच्छत् |

3) छात्र: गुरुं धर्मम् अपृच्छत् |

4) छात्र: गुरु: धर्मम् अपृच्छम् |

Ques # :81

अहं पाठं शक्नोमि | 'पाठं' इत्यस्य स्थाने शुद्धं रूपं भविष्यति -

1) पठनं

2) पाठनं

3) पठित्वा

4) पठितुम्

Ques # :82

विद्या सत्यात् शोभते | 'सत्यात्' इत्यस्य स्थाने शुद्धं रूपं भविष्यति -

1) सत्येन

2) सत्यस्य

3) सत्ये

4) सत्यम्

Ques # :83

वह और तुम पढ़ते हो | अस्य वाक्यस्य संस्कृतेन शुद्धः अनुवादः कः ?

1) सः युवाञ्च पठति |

2) त्वं सः च पठतः |

3) सः त्वं च पठथः |

4) सः त्वं च पठावः |

Ques # :84

'आदिकविः' इति नाम्ना कः प्रसिद्धः ?

1) व्यासः

2) कालिदासः

3) वाल्मीकिः

4) सुबन्धुः

Ques # :85

मुद्राराक्षसे किं नाट्यशास्त्रीयतत्त्वं न विद्यते -

1) रसः

2) अलङ्कारः

3) राजनीतिः

4) नायिका

Ques # :86

पण्डितपद्मशास्त्रिणः कृतिः का ?

1) सुधीजनवृत्तम्

2) सिनेमाशतकम्

3) संस्कृतनाट्यवल्लरी

4)

विद्याधरसुन्दरी

Ques # :87

किरातार्जुनीयमस्ति -

1) खण्डकाव्यम्

2) महाकाव्यम्

3) नाट्यम्

4) गद्यकाव्यम्

Ques # :88

'अविमारकम्' इत्यस्य नाटकस्य प्रणेता क: ?

1) भास:

2) कालिदास:

3) कुमारदास:

4) शूद्रक:

Ques # :89

'प्रत्यक्षरश्लेषमयी रचना ' का अस्ति ?

1) कादम्बरी

2) दशकुमारचरितम्

3) वासवदत्ता

4) स्वप्नवासवादत्तम्

Ques # :90

भर्तृहरिविरचितशतकत्रये किं नास्ति ?

1) दृष्टान्तशतकम्

2) नीतिशतकम्

3) शृङ्गारशतकम्

4) वैराग्यशतकम्

Ques # :91

'येनाङ्गविकार:' इत्यनेन सूत्रेण का विभक्ति: विधीयते ?

1) द्वितीया

2) तृतीया

3) चतुर्थी

4) पञ्चमी

Ques # :92

चतुर्थीविधायकं सूत्रं किम् ?

1) भुव:प्रभव:

2) अकथितं च

3) कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे

4) रुच्यर्थानां प्रियमाण:

Ques # :93

'निकषा' इत्यस्य योगे का विभक्ति: भवति ?

1) द्वितीया

2) तृतीया

3) पञ्चमी

4) षष्ठी

Ques # :94

'अनुवसति वैकुण्ठं हरिः' उदाहरणेऽस्मिन् कस्य सूत्रस्य उपयोगिता भवति ?

1) उपान्वध्याङ्वस:

2) उपसर्गा: क्रियायोगे

3) हृक्रोरन्यतरस्याम्

4) अधिशीङ्स्थासां कर्म

Ques # :95

'कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे' इत्यस्य उदाहरणं किम् ?

1) श्व:आगमिष्यामि |

2) क्रोशं कुटिला नदी |

3) क्रोशेन अनुवाक: अधीत: |

4) अतिदेवान् कृष्ण: |

Ques # :96

' .... यमभिप्रैति स संप्रदानम्' इत्यत्र सूत्रस्य रिक्तस्थानं प्रपूरयत|

1) कर्मणा

2) कर्त्रा

3) करणेन

4) उपकरणेन

Ques # :97

'जगत: कर्त्ता कृष्ण:' उदाहरणेऽस्मिन् यस्य सूत्रस्य प्रवृत्तिः भवति तन्निर्धारयतु -

1) कर्तृकर्मणोः कृति:

2) षष्ठी चानादरे

3) कर्तुरीप्सिततमं कर्म

4) कर्तृकरणयोस्तृतीया

Ques # :98

'मासेन ग्रन्थोऽधीतः ' इत्यत्र तृतीया विधायकं सूत्रं किम् ?

1) कर्तृकरणयोस्तृतीया

2) येनाङ्गविकार:

3) अपवर्गे तृतीया

4) साधकतमं करणम्

Ques # :99

'यस्य च भावेन भावलक्षणम्' इत्यत्र 'भाव' इत्यस्य अर्थः अस्ति -

1) मित्रम्

2) क्रिया

3) सात्त्विकभाव:

4) अनुभाव:

Ques # :100

शुद्धं वाक्यं किम् ?

1) शिशु: पर्यङ्क: अधिशेते

2) शिशु: पर्यङ्के अधिशेते

3) शिशु: पर्यङ्काय अधिशेते

4) शिशु: पर्यङ्कमधिशेते

Ques # :101

'गां दोग्धि पयः' इत्यत्र कस्य सूत्रस्य उपयोगः भवति ?

1) स्वतन्त्र कर्त्ता

2) कर्तुरीप्सिततमं कर्म

3) तथायुक्तं चानीप्सितम्

4)

अकथितं च

Ques # :102

'स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो-भयात्' अत्र कस्य सूत्रस्य प्रयोगः भवति-

1) जनिकर्तुः प्रकृतिः

2) भुवः प्रभवः

3) भीत्रार्थानां भयहेतुः

4) अकथितं च

Ques # :103

'........... क्रोधोऽभिजायते' रिक्तस्थानं पूरयत-

1) कामम्

2) कामेन

3) कामात्

4) कामाय

Ques # :104

'गवां गोषु वा कृष्णा बहुक्षीरा ' अत्र कस्य सूत्रस्य प्रयोगः अस्ति ?

1) सप्तम्यधिकरणे च

2) षष्ठीशेषे

3) यतश्चनिर्धारणम्

4) अकथितं च

Ques # :105

छन्दःशास्त्रे कति गणाः भवन्ति-

1) दश

2) एकादश

3) पञ्चदश

4) अष्टौ

Ques # :106

द्रुतविलम्बितछन्दसि प्रतिपादं कति वर्णाः भवन्ति ?

1) एकादश

2) त्रयोदश

3) द्वादश

4) पञ्चदश

Ques # :107

प्रतिपादमेकोनविंशतिवर्णसंयुतं किं वृत्तम् ?

1) स्रग्धरा

2) शार्दूलविक्रीडितम्

3) मन्दाक्रान्ता

4) मालिनी

Ques # :108

'त्वमेव माता च पिता त्वमेव, त्वमेव बन्धुश्च सखा त्वमेव | त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव, त्वमेव सर्वं मम देव देव|' इत्यत्र वृत्तमस्ति-

1) उपेन्द्रवज्रा

2) इन्द्रवज्रा

3) अनुष्टुप्

4) मालिनी

Ques # :109

चतुर्भिर्यगणैः संयुतं वृत्तं किम् ?

1) मालिनी

2) उपजाति

3) वंशस्थम्

4) भुजङ्गप्रयातम्

Ques # :110

'यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत |" श्लोकोऽयं कस्य छन्दसः उदाहरणम् अस्ति ?

1) इन्द्रवज्रा

2) वंशस्थविलछन्द:

3) अनुष्टुप्

4) आर्या

Ques # :111

'मालिनी' इति संज्ञकस्य छन्दसः प्रत्येक- पादे अक्षरसंख्या ...... भवति , इत्यस्य रिक्तस्थानं प्रपूरयत |

1) 13

2) 17

3) 15

4) 11

Ques # :112

प्रतिपादं चतुर्दशाक्षराणि भवन्ति -

1) शिखरिणी

2) मन्दाक्रान्ता

3) वसन्ततिलका

4) स्रग्धरा

Ques # :113

उपमेये उपमानस्य अभेदारोपे अलङ्कारो भवति -

1) उपमा

2) सन्देह:

3) रूपकम्

4) भ्रान्तिमान्

Ques # :114

यत्र केवलानां प्रस्तुतानाम् अथवा केवलानाम् अप्रस्तुतानां धर्मेणैकेन सह संबन्धो भवति, तत्र अलंकारोऽस्ति-

1) तुल्ययोगिता

2) दृष्टान्त:

3) उपमा

4) उत्प्रेक्षा

Ques # :115

' अविदितगुणापि सत्कविर्भणितिः कर्णेषु वमति मधुधाराम् | अनधिगतपरिमलापि हि हरति दृशं मालतीमाला |' इत्यत्र कोऽलंकारः ?

1) उपमा

2) दृष्टान्त:

3) तुल्ययोगिता

4) निदर्शना

Ques # :116

एकेनैव शब्देन मुख्यतया अर्थद्वयोपस्थितिः कस्मिन् अलंकारे भवति?

1) यमके

2) अनुप्रासे

3) श्लेषे

4) सन्देहे

Ques # :117

' सञ्चारिणी दीपशिखेव रात्रौ यं यं व्यतीयाय पतिंवरा सा | नरेन्द्र मार्गाट्ट इव प्रपेदे विवर्णभावं स स भूमिपालः ||' इत्यत्र कोऽलंकारः ?

1) उत्प्रेक्षा

2) उपमा

3) निदर्शना

4) व्यतिरेक:

Ques # :118

कृपणानां धनं नागानां फणमणिः केसराः सिंहानाम् | कुलबालिकानां स्तनाः कुतः स्पृश्यन्तेऽमृतानाम् || इत्यत्रालङ्कारं निर्धारयतु-

1) दीपकम्

2) व्यतिरेक:

3) अर्थान्तरन्यास:

4) दृष्टान्त:

Ques # :119

उपमानोपमेययोः यदा साधर्म्यं भवति तदा कोऽलङ्कारः भवति?

1) रूपकम्

2) उपमा

3) उत्प्रेक्षा

4) निदर्शना

Ques # :120

रिक्तस्थानं प्रपूरयत- ....अभवन् वस्तुसम्बन्ध उपमापरिकल्पक: |

1) उपमा

2) सन्देह:

3) निदर्शना

4) तुल्ययोगिता

Ques # :121

पुरुषसूक्तस्य ऋषि: क: वर्तते ?

1) विश्वामित्र:

2) नारायण:

3) वसिष्ठ:

4) वामदेव:

Ques # :122

देवानां दूत: क: मन्यते ?

1) इन्द्र:

2) अग्नि:

3) विष्णु:

4) पर्जन्य:

Ques # :123

कस्य देवस्य परमे पदे मध्व: उत्स?

1) विष्णो:

2) इन्द्रस्य

3) अग्ने:

4) वरुणस्य

Ques # :124

कः पर्वतेषु क्षियन्तं शम्बरम् अविन्दत् ?

1) वरुण:

2) अग्नि:

3) विष्णु:

4) इन्द्र:

Ques # :125

'विद्ययाऽमृतमश्नुते' मन्त्रांशोऽयम् कस्मिन् ग्रन्थे विद्यते ?

1) ऋग्वेदे

2) शतपथब्राह्मणे

3) ईशोपनिषदि

4) अथर्ववेदे

Ques # :126

'प्रजहाति यदा कामान् सर्वान् पार्थ ......| इत्यत्र रिक्तस्थानं प्रपूरयत-

1) अवगतान्

2) मनोगतान्

3) प्रतिष्ठितान्

4) प्रकल्पितान्

Ques # :127

'अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च ' इत्यत्र 'अयम्' इत्यनेन कोऽभिप्रेत: ?

1) शरीरम्

2) वायु:

3) आकाश:

4)

शरीरी

Ques # :128

पञ्च महायज्ञेषु किं नास्ति -

1) अश्वमेधयज्ञ:

2) ब्रह्मयज्ञ:

3) देवयज्ञ:

4) पितृयज्ञ:

Ques # :129

ज्येष्ठो ..... आश्रम: ?

1) वानप्रस्थ:

2) सन्यास:

3) ब्रह्मचर्य:

4) गृहस्थ:

Ques # :130

षोडशसंस्कारेषु न गण्यते -

1) कर्णवेध:

2) अन्नप्राशनम्

3) निष्क्रमणम्

4) पाठनम्

Ques # :131

अनुवाद-विधौ अयं सिद्धान्त :-

1) कठिनात् सरलम् प्रति

2) अज्ञातात् ज्ञातं प्रति

3) दुर्बोधात् सुबोधम् प्रति

4) संपूर्णात् अङ्गं प्रति

Ques # :132

गद्यशिक्षणस्य विधि: नास्ति-

1) उद्बोधन-विधि:

2) प्रवचन-विधि

3) स्पष्टीकरण-विधि:

4) टीका-विधि:

Ques # :133

छात्रेषु रागात्मकभावविकासे का पाठयोजना उपयोगिनी भवति-

1) नाटक-पाठ-योजना

2) पद्य-पाठ-योजना

3) अनुवाद-पाठ-योजना

4) व्याकरण-पाठ-योजना

Ques # :134

प्रश्नोत्तरविधि: कं न अपेक्षते ?

1) प्रतिध्वनिरूपप्रश्नम्

2) स्पष्टप्रश्नम्

3) पाठानुरुपप्रश्नम्

4) उचितप्रश्नम्

Ques # :135

सूक्ष्मशिक्षणे शिक्ष्यते -

1) कौशलानां विकास:

2) भावावबोध:

3) विभिन्नविधिप्रयोग:

4) पदार्थबोध:

Ques # :136

प्रस्तावना प्रश्नस्य हेतुः अस्ति -

1) कृत्रिमप्रस्तावना हेतु:

2) सामाजिकसम्बन्धस्य स्थापना

3) अध्येत्रा सायुज्यम् एवं विषयनिर्धारणम् च

4) सामान्यमानव वर्तनम्

Ques # :137

पद्य-शिक्षणे व्यासविधिः कथ्यते-

1) व्याख्याविधि:

2) भाष्यविधि:

3) खण्डान्वयविधि:

4) दण्डान्वयविधि:

Ques # :138

शिक्षायाः वाचिकपरम्परायां किमुपकरणं सहायकं नास्ति -

1) ध्वनि-अभिलेख:(टेपरिकॉर्डर इति)

2) भाषा-पञ्जिका(लिंग्वाफोन इति)

3) सम्भाषणम्

4) आकाशवाणी(रेडियो इति)

Ques # :139

पठनकार्य द्विध्रुवीयं भवतु एतदर्थं कस्याः प्रयुक्तेः सर्वाधिकः प्रयोगः भवति-

1) आगमनप्रयुक्तिः

2) निगमनप्रयुक्तिः

3) उदाहरणप्रयुक्तिः

4) प्रश्नोत्तरप्रयुक्तिः

Ques # :140

लेखनकौशलाभिवृद्धये का पद्धतिः उपयोगिनी न भवति ?

1) अनुकरणपद्धतिः

2) जेकटॉट्पद्धतिः

3) मॉण्टेसरीपद्धतिः

4) प्रत्यक्षपद्धतिः

Ques # :141

माध्यमिक-कक्षायां भाषाशिक्षणे अतीव प्राधान्यता अस्ति-

1) अर्थकाठिन्यस्य

2) तत्त्वालोचनस्य

3) भाषाज्ञानम् एवं भावनिर्माणसामर्थ्यस्य

4) जीवनस्य जटिलतायाः ज्ञानस्य

Ques # :142

कक्षायां श्रवणकौशलप्रवर्धने किं नास्ति सहायकम् ?

1) आदर्शपाठः

2) ध्वनिमुद्रिका-श्रवणम्

3) श्यामपट्टप्रयोगः

4)

छात्र-संवाद:

Ques # :143

नाटकशिक्षणस्य सर्वोत्तमः विधिः कः ?

1) कक्षाभिनयविधि:

2) समवायविधि:

3) रंगमंचाभिनयविधि:

4) व्याख्याविधि:

Ques # :144

संस्कृतभाषाशिक्षणे अयं विधिः उत्तमः:-

1) प्रायोजनाविधि:

2) व्याकरणानुवादविधि:

3) अव्याकृतिविधि:

4) प्रत्यक्षविधि:

Ques # :145

श्रव्य-दृश्योपकरणानां विशिष्टा भूमिका वर्तते -

1) शिक्षकस्य प्रतिष्ठायै

2) विषयस्य उपस्थापने

3) अधिगमप्रक्रियायाम्

4) पाठयोजनाया: अलङ्करणे

Ques # :146

संस्कृत शिक्षकस्य प्रथमं कर्तव्यमस्ति?

1) संस्कृतसाहित्यस्य ज्ञाता

2) संस्कृतसाहित्यं प्रति अभिप्रेरक:

3) संस्कृतभाषाया: ज्ञाता

4) व्याकरणस्य ज्ञाता

Ques # :147

अनल:' इति शब्दस्य अर्थ-द्योतनाय सर्वोत्कृष्टा प्रणाली अस्ति -

1) उपसर्ग:

2) सन्धिविच्छेद:

3) समासविग्रह:

4) पर्यायकथनम्

Ques # :148

संग्रंथनोपागमः प्रयुज्यते -

1) नाटकशिक्षणे

2) गद्यशिक्षणे

3) अनुवादशिक्षणे

4) व्याकरणशिक्षणे

Ques # :149

छात्रेषु स्वाध्यायस्य अभ्यासः केन प्रकारेण वर्धयितुं शक्यते -

1) स्वाध्यायिनां विदुषामुदाहरणानि प्रदाय

2) स्वाध्यायविषये भाषणानि प्रदाय

3) शिक्षाप्रदं रोचकं साहित्यं प्रदाय

4) स्वस्य उदाहरणं प्रदाय

Ques # :150

अध्यापकेन प्रश्नः प्रष्टव्य :-

1) प्रथमं कमपि छात्रं निर्दिश्य

2) समग्रकक्षाम् निर्दिश्य

3) समूहविशेषं निर्दिश्य

4) छात्रविशेषं निर्दिश्य